

Dokument na rokovanie

B10-0177/2024

20.11.2024

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia Komisie

v súlade s článkom 136 ods. 2 rokovacieho poriadku

o odporúčaní Rady o prostredí bez dymu a aerosólov
(2024/2911(RSP))

**Pietro Fiocchi, Ruggero Razza, Emmanouil Fragkos, Laurence Trochu,
Michele Picaro**
v mene skupiny ECR

Uznesenie Európskeho parlamentu o odporúčaní Rady o prostredí bez dymu a aerosólov (2024/2911(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 168,
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/EÚ z 3. apríla 2014 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES¹,
 - so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/522 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje akčný program Únie v oblasti zdravia (program EU4Health) na obdobie rokov 2021 – 2027 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 282/2014²,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2009 o prostredí bez dymu³,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. februára 2022 o posilnení Európy v boji proti rakovine – smerom ku komplexnej a koordinovanej stratégii⁴ a na prácu Osobitného výboru pre boj proti rakovine (BECA),
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2023 o neprenosných ochoreniach⁵,
 - so zreteľom na návrh Komisie zo 17. septembra 2024 na odporúčanie Rady o prostredí bez dymu a aerosólu, ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady 2009/C 296/02 (COM(2024)0055),
 - so zreteľom na správu Komisie z 9. septembra 2024 s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti – Stratégia konkurencieschopnosti pre Európu,
 - so zreteľom na usmernenia a súbor nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu,
 - so zreteľom na otázku Rade o revidovanom odporúčaní Rady o prostredí bez dymu a aerosólu (O-000013/2024),
 - so zreteľom na článok 136 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže v EÚ každoročne prichádza o život 700 000 ľudí v dôsledku onkologických chorôb spôsobených fajčením; keďže vystavenie sekundárnemu tabakovému dymu je problémom verejného zdravia;
- B. keďže na základe súčasných poznatkov sa zdá, že zahrievané tabakové výrobky a

¹ Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>.

² Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, p. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ Ú. v. EÚ C 285E, 21.10.2010, s. 63.

⁴ Ú. v. EÚ C 342, 6.9.2022, s. 109.

⁵ Ú. v. EÚ C, C/2024/4171, 2.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

elektronické cigarety predstavujú nižšie riziko ako bežné cigarety;

- C. keďže trh s novými a novo vznikajúcimi tabakovými, nikotínovými a nenikotínovými výrobkami, ako sú elektronické cigarety a zahrievané tabakové výrobky, a ich používanie, rýchlo rastie, pretože podľa spotrebiteľov pomáhajú fajčiarom prestať fajčiť;
- D. keďže sekundárny dym z tradičných tabakových výrobkov spôsobuje predčasné úmrtia a zvyšuje riziko vzniku širokej škály neprenosných ochorení vrátane rakoviny, kardiovaskulárnych chorôb a chronických ochorení dýchacích ciest;
- E. keďže vystavenie sekundárnemu dymu má nespravodlivý a neúmerný vplyv na určité skupiny ľudí vrátane detí, osôb s astmou, tehotných žien a starších ľudí;
- F. keďže v európskom pláne na boj proti rakovine sa stanovuje cieľ vytvoriť do roku 2040 „generáciu bez tabaku“, v ktorej bude tabak používať menej ako 5 % obyvateľstva v porovnaní s približne 24 % v súčasnosti, a keďže vytváranie prostredia bez dymu zohráva úlohu pri dosahovaní tohto cieľa;
- G. keďže Parlament vyzval Komisiu, aby nadviazala na vedecké hodnotenia zdravotných rizík súvisiacich s elektronickými cigaretami, zahrievanými tabakovými výrobkami a novými kategóriami tabakových výrobkov vrátane posúdenia rizík používania týchto výrobkov v porovnaní s konzumáciou iných tabakových výrobkov;
- H. keďže v správe Komisie s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti – Stratégia konkurencieschopnosti pre Európu sa zdôrazňuje potreba zvýšiť konkurencieschopnosť Európy prostredníctvom inovácie a regulačnej reformy; keďže v správe sa zdôrazňuje, že nekonzistentné a reštriktívne predpisy bránia inovačným spoločnostiam v každej fáze, pričom prístup založený na zásade predbežnej opatrnosti predstavuje významnú hrozbu pre inovácie a rast; keďže konštatuje tiež, že viac ako 60 % spoločností EÚ považuje reguláciu za prekážku investícií, pričom 55 % malých a stredných podnikov (MSP) označilo regulačné prekážky a administratívnu záťaž za najväčšie výzvy;
- I. keďže odvetvie cestovného ruchu má zásadný význam pre hospodárstvo EÚ, pričom priamo zamestnáva približne 11,4 milióna ľudí a prispieva približne 4,5 % k hrubej pridanej hodnote EÚ; keďže odvetvie cestovného ruchu zahŕňa viac ako 2,4 milióna spoločností, z ktorých 99 % tvoria MSP;
- J. keďže v návrhu sa odporúča, aby členské štáty rozšírili politiky prostredia bez dymu na niektoré vonkajšie priestory s cieľom lepšie chrániť ľudí v EÚ, najmä deti, mladých ľudí a tehotné ženy; keďže medzi tieto oblasti patria vonkajšie rekreačné priestory, kde sa pravdepodobne združujú deti, ako sú verejné ihriská, zábavné parky a kúpaliská, vonkajšie priestory spojené so zdravotníckymi a vzdelávacími priestormi a verejnými budovami;
- K. keďže v návrhu Komisie sa tiež odporúča, aby členské štáty uplatňovali politiky prostredia bez dymu na všetky nové alebo vznikajúce výrobky produkujúce aerosóly rovnakým spôsobom, ako sa uplatňujú na tabakové výrobky na fajčenie; keďže Komisia nevykonala riadne posúdenie vplyvu tohto odporúčania ani neposúdila relatívne

zdravotné riziká nových a vznikajúcich výrobkov v porovnaní s tradičnými cigaretami; keďže jej prístup nie je podložený vedeckými dôkazmi;

- L. keďže návrh taktiež podnecuje členské štáty, aby si vymieňali najlepšie postupy a posilnili medzinárodnú spoluprácu s cieľom maximalizovať vplyv opatrení prijatých v celej EÚ;
- M. keďže podľa Eurobarometra z roku 2023 o postojoch Európanov k tabakovým a súvisiacim výrobkom (Eurobarometer 539) 36 % respondentov, ktorí začali používať elektronické cigarety, uviedlo, že ich hlavnou motiváciou bolo ukončiť fajčenie alebo znížiť spotrebu cigariet, čo predstavuje 56 % nárast v porovnaní s predchádzajúcim prieskumom; keďže viac ako polovica respondentov Eurobarometra uviedla, že elektronické cigarety im pomohli obmedziť alebo prestať fajčiť;
- N. keďže tieto údaje potvrdzujú závery, ktoré už boli vypracované v prieskume Eurobarometra z roku 2021 o postojoch Európanov k tabaku a elektronickým cigaretám (Eurobarometer 506), z ktorých vyplýva, že značný a rastúci počet fajčiarov dokázal úplne prestať fajčiť vďaka používaniu elektronických cigariet;
- O. keďže podľa výsledkov Eurobarometra 539 74 % respondentov tvrdí, že sa za posledných šesť mesiacov stretli s tým, že ľudia fajčili na vonkajších terasách, a 71 % respondentov tvrdí, že sa na tých istých miestach stretli s osobami používajúcimi elektronické cigarety a zahrievané tabakové výrobky; keďže tieto údaje zdôrazňujú, že podniky v odvetví HORECA (zastupujúce hotely, reštaurácie, kaviarne a bary vrátane tých, ktoré majú vonkajšie priestory, najmä na chodníku ulice alebo na námestí, vybavené stolami a stoličkami pre zákazníkov) sú obzvlášť citlivé na fajčiarske návyky a možné ďalšie obmedzenia;
- P. keďže z údajov Eurobarometra č. 539 vyplýva, že tieto údaje klesli na 42 % a 49 % na vonkajších miestach určených pre deti a dospievajúcich;
- Q. keďže Komisia by mala poskytnúť podporu prostredníctvom priameho grantu vo výške 16 miliónov EUR z programu EU4Health, zatiaľ čo 80 miliónov EUR z programu Horizont Európa už bolo vyčlenených na prevenciu závislosti a posilnenie kontroly tabaku, nikotínu a súvisiacich výrobkov; keďže Komisia by mala vypracovať aj súbor preventívnych nástrojov na podporu ochrany zdravia detí a mladých ľudí;

Všeobecne

1. opakuje svoju silnú a trvalú podporu cieľu vytvoriť generáciu bez tabaku, ako sa uvádza v európskom pláne na boj proti rakovine; zdôrazňuje, že je potrebné zintenzívniť úsilie o zabezpečenie toho, aby sa cieľ generácie bez tabaku do roku 2040 skutočne dosiahol;
2. zdôrazňuje, že je potrebné, aby politiky dodržiavali zásadu znižovania škôd, a pripomína, že nové a vznikajúce výrobky môžu fajčiarom umožniť postupné ukončenie fajčenia, ako sa uvádza v jeho predchádzajúcich uzneseniach o prostredí bez dymu a neprenosných chorobách; zdôrazňuje, že politiky znižovania škôd by mali byť založené na vedeckých dôkazoch a proporcionálnite, keďže sa tým zlepšuje ich akceptácia zo strany občanov;

3. víta opatrenia prijaté tými členskými štátmi, ktoré už účinne prijali politiky znižovania škôd a sú na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľa EÚ v znižovaní fajčenia do roku 2040 už o 15 rokov skôr; okrem toho víta, že tieto členské štáty vykonávajú účinné opatrenia na zabezpečenie ochrany pred vystavením sekundárnemu tabakovému dymu;
4. zdôrazňuje, že všetci ľudia by mali byť chránení pred neželaným dymom a aerosólmi, a to aj v prípade, že sú vonku;
5. domnieva sa, že deti a tehotné ženy by mali byť obzvlášť dobre chránené na miestach určených na ich použitie; podporuje informačné kampane zamerané na rodičov o vplyve sekundárneho dymu na deti;
6. domnieva sa, že všetkým zodpovedným dospelým by sa malo umožniť používať výrobky zákonne uvedené na trh; konštatuje, že takéto výrobky musia rešpektovať vysoké očakávania spotrebiteľov, byť v súlade so zákonom a nesmú narúšať verejný poriadok alebo morálku; domnieva sa tiež, že každý občan v civilizovanej a ohľaduplnej spoločnosti by mal mať možnosť priamo požiadať o zmenu, keď čelí správaniu, ktoré ho negatívne ovplyvňuje, a to bez toho, aby museli zasiahnuť zákonodarcovia;
7. vyjadruje znepokojenie nad výrazne širším rozsahom pôsobnosti a možným nedostatkom proporcionality a účinnosti akéhokoľvek všeobecného zákazu fajčenia alebo tabakových výrobkov vo vonkajších priestoroch, ako to navrhuje Komisia v bode 9 svojho návrhu odporúčania Rady, ako aj nad tým, ako by bolo možné takéto zákaz zaviesť;
8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že stále nie je jasné, či sa hodnotenie odporúčania Rady z roku 2009 o prostredí bez dymu niekedy vykonalo v súlade so zásadou „najprv vyhodnotiť“ usmernení o lepšej právnej regulácii; okrem toho považuje za poľutovaniahodné, že posúdenie vplyvu vykonané pred viac ako pätnástimi rokmi nebolo riadne aktualizované napriek drastickým zmenám na trhu v dôsledku vzniku nových výrobkov a nového spotrebiteľského správania;
9. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v návrhu Komisie sa jasne nerozlišuje medzi uplatňovaním obmedzení pre tradičné tabakové výrobky a novými a vznikajúcimi výrobkami, ako sú elektronické cigarety, a neuplatňuje sa v ňom prístup založený na vedeckých dôkazoch; vyjadruje poľutovanie nad tým, že nedostatočná diferenciácia, pokiaľ ide o prostredie bez dymu, dáva nesprávny signál, oslabuje používanie nových a vznikajúcich výrobkov pre tých, ktorí úplne prechádzajú z cigariet, a zachováva mylné predstavy o ich relatívnych rizikách, keďže Komisia nedokázala podporiť svoj návrh presvedčivými vedeckými dôkazmi o vplyve sekundárnych aerosólov;
10. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že Komisia neposúdila vplyv svojho návrhu na určité hospodárske odvetvia, najmä na odvetvie cestovného ruchu s hotelmi, reštauráciami a kaviarňami, ktoré vyjadrili logické obavy v súvislosti s navrhovaným odporúčaním;
11. uznáva, že politiky znižovania škôd súvisiacich s fajčením by sa mohli vykonávať spôsobom, ktorý dopĺňa preventívne opatrenia, pokiaľ sú tieto stratégie vedecky podložené a neoslabujú ciele v oblasti verejného zdravia, najmä v prípade mladých ľudí a nefajčiarov; vyzýva preto Radu a členské štáty, aby zaviedli prístup znižovania škôd k

prostrediu bez dymu založený na nezávislých vedeckých dôkazoch ako súčasť svojho úsilia o zníženie počtu fajčiarov a povzbudzovanie súčasných a budúcich generácií dospelých fajčiarov, aby buď prestali fajčiť, alebo si zvolili alternatívy so zníženým rizikom;

12. vyzýva členské štáty, aby riadne vyhodnotili zákazy fajčenia a používania elektronických cigariet, zahrievaných tabakových výrobkov a iných výrobkov emitujúcich aerosóly vo verejných priestoroch pred ich prijatím a vykonávaním, aby uplatňovali prístup založený na vedeckých dôkazoch a zohľadnili skutočnosť, že elektronické cigarety a nové a vznikajúce výrobky môžu niektorým fajčiarom umožniť postupné ukončenie fajčenia, ako to Parlament uznal vo svojich predchádzajúcich uzneseniach o prostredí bez dymu a neprenosných chorobách;
13. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že Komisia nereagovala na jeho žiadosť o predloženie posúdení rizík nových a vznikajúcich tabakových výrobkov, pokiaľ ide o ich zdravotné riziká v porovnaní s konzumáciou bežných tabakových výrobkov, najmä elektronických cigariet a zahrievaných tabakových výrobkov; opakuje svoju výzvu na takéto naliehavé posúdenia a ďalšie štúdie o aromatických chemických látkach používaných a uvoľňovaných v elektronických cigaretách;
14. vyzýva Radu a členské štáty, aby ďalej rozvíjali prístup znižovania škôd k prostrediu bez dymu založený na nezávislých vedeckých dôkazoch v rámci európskeho plánu na boj proti rakovine;
15. víta opatrenia prijaté tými členskými štátmi, ktoré už prijali účinné opatrenia na zabezpečenie generácie bez tabaku už 15 rokov pred dosiahnutím cieľa EÚ do roku 2040; vyzýva členské štáty, aby pokračovali v zavádzaní opatrení na povzbudenie fajčiarov k tomu, aby prestali, a to prijatím politík na zníženie škôd založených na vedeckých dôkazoch, ako aj hodnotením potenciálneho vplyvu týchto opatrení na hodnotové reťazce odvetvia HORECA a MSP;
16. vyzýva členské štáty, aby zvažili poskytnutie finančnej podpory alebo stimulov zainteresovaným stranám z odvetvia HORECA, ktoré sa rozhodnú vyhradiť priestory bez dymu tam, kde je to možné;
17. opakuje svoju výzvu Komisii, aby financovala programy, ktoré podporujú znižovanie fajčenia a odvykanie od fajčenia, a aby podporila spoluprácu medzi členskými štátmi pri výmene informácií o najlepších a najúčinnějších spôsoboch obmedzenia fajčenia;

Podávanie správ

18. vyzýva Komisiu, aby štyri roky po prijatí tohto uznesenia podala Európskemu parlamentu a Rade správu o pokroku pri vykonávaní opatrení uvedených v tomto uznesení a o vykonávaní odporúčania Rady členskými štátmi; vyzýva Komisiu, aby tiež vyhodnotila potenciálny vplyv týchto opatrení na hodnotové reťazce odvetvia HORECA a MSP a aby zohľadnila možný vývoj na trhu a dostupnosť výrobkov nahrádzajúcich tabak;
19. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie členským štátom, Rade, Komisii a Svetovej zdravotníckej organizácii.

